

Ordna och Vårda föreningarsarkiven

Nr 3 2009

Besök vår hemsida www.foreningsarkivet.a.se

Folkrörelsernas Arkivförbunds vårstämma

Den 27-28 maj höll Folkrörelsernas Arkivförbund sin årliga stämma och kurs i ABF-huset i Stockholm. FSL och Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek stod som medarrangörer och hade utarbetat det omväxlande kursprogrammet.

Dagarna inleddes av Kjell Nilsson som hälsade deltagarna välkomna och informerade om FSL:s verksamhet. Kjell valdes också till ordförande för stämмо-förhandlingarna.

Från programmet kan nämnas ARAB:s redovisning av utvecklingen av deras webb-

plats samt arbetet med att lägga ut ljudinspelningar på webben, båda verksamheterna mycket lyckade projekt, som avsevärt höjt värdet på deras hemsida.

Tre jubilerande folkrörelsearkiv - Värmland, Dalarna och Örebro län - redovisade sina framgångar och tillkortakommanden och vad de förväntade sig i framtiden. Som vanligt redovisade också Ann Hörsell från Riks-arkivet vad som är på gång gällande de enskilda arkiven från deras horisont.

Urban Johansson

Folkrörelsernas Arkivförbunds hemsida

Vill gärna rekommendera alla att ta en titt på den hemsida som FA, Folkrörelsernas Arkivförbund, tagit fram.

Den heter "Folk i Rörelse" och adressen är www.folkirörelse.se.

Det är som de själva beskriver den: Ett digitalt läromedel om folkrörelser och demokrati.

Under 1800-talets andra hälft växer starka rörelser fram som kämpar för ett samhälle med större frihet och jämlikhet, medborgerliga rättigheter och drägliga levnadsförhållanden.

Nya grupper gör sig hörda i samhället.

Deras röster finns bevarade i arkiven: i diskussionerna, i breven och på affischerna som ropar ut tidens budskap om förändring.

Folk i rörelse är ett digitalt läromedel som lyfter fram arkivdokument ur föreningarsarkiven, dokument som på olika vis speglar demokratins framväxt i Sverige.

Sidan är i första hand tänkt som ett studiemedel för gymnasieskolan men den är mycket bra gjord, tydlig och intressant. Alldeles utmärkt även för oss som passerat gymnasieåldern med god marginal.

Eva Wetterborg

Folkrörelsernas Arkivförbund bildades 1968. Det fungerar som samarbets- och serviceorgan för anslutna arkiv och organisationer med uppgift att tillvarata medlemmarnas intressen och främja arkivverk-

samheten inom organisationer och folkrörelse-/föreningarsarkiv. Verksamheten är rikstäckande och drivs i form av en ideell förening med en vald styrelse som representerar både arkiv och organisationer.

Ordförande har ordet

Handen på hjärtat - Hur tillgängligt är ert arkiv? Förenta Nationerna har antagit en konvention om tillgänglighet och §30 kräver att all kultur skall vara tillgänglig för alla oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Sverige har ratificerat konventionen som skall gälla från nästa år. Ingen tror på denna tidplan men insatser för ökad tillgänglighet är igång här och där. Hur ser det ut i arkiven, kommer rullstolsburna in där? Är våra hemsidor läsbara för synskadade? Säkert kan en hel del förbättras och det är hög tid att börja fundera på detta.

FSLs styrelse har genomfört sin årliga planeringskonferens. Bland ärendena kan nämnas att vi vill öka medlemsantalet, speciellt bland distriktsorganisationer och kommuner. Flertalet kommuner är visserligen medlemmar men det borde vara alla. En folder har tagits fram i samarbete med Nacka och Värmdö kommuner och kommer att skickas ut i föreningslivet snarast möjligt. Denna kan fungera som modell i fler kommuner.

Vi har också funderat på vår service. Kursverksamheten är ambitiös och rådgivningen fungerar. Arkivdatabas Stockholms län erbjuder gratis spridning av arkivens innehållsförteckningar. Men vi vill göra mer. Under 2010 vill vi återuppta en uppskattad verksamhet med studiebesök på arkiv, museer m m, med anknytning till vår medlemmarnas verksamhet. Vad vill du besöka? Har du önskemål ring Eva på kansliet eller undertecknad!

Kjell Nilsson
Ordförande

Föreningsarkiven i Stockholms Län inbjuder till

Seminarium i föreningsforskning

Seminariet leds av professor Lars Nilsson från Stads- och kommunhistoriska institutet. Lars har lång erfarenhet av att arbeta med lokalhistoriskt material och kommer att ge många uppslag till nya forskningsområden inom föreningsområdet. Vi hoppas att seminariet ska ge Er inspiration till egen forskning om Er förenings historia samt lite tips om historiska metodfrågor.

När: Seminariet äger rum torsdagen den 12 november 2009, klockan 16-19

Var: Arbetarrörelsens arkiv, ARAB, Upplandsgatan 4, Stockholm

Hur: Anmälan till Föreningsarkivets kansli senast 6 november.

Tel. 08-508 283 42, kl 9.00-13.00 eller mail info@foreningsarkiven.a.se

Seminariet är kostnadsfritt för FSLs medlemmar övriga betalar 100 kronor. Vid mailanmälan vänligen uppge namn, förening, mailadress och mobilnummer där ni nås på dagtid. Begränsat med platser så vänta inte för länge med anmälan.

Välkomna!!

Tre arkiv berättar

På riksplanet finns något som heter ABM-samarbete vilket innebär att arkiv, bibliotek och museer i en region tillsammans skall visa vilka kulturskatter som finns förvarade i våra institutioner. Syftet är att skatterna inte bara skall förvaras och vårdas utan även tillgängliggöras för allmänheten och visa dagens generationer hur livet var förr.

I Vallentuna har vi inget stort museum men väl tre livaktiga arkiv. Vi har ett traditionellt kommunarkiv, ett bildarkiv som genom åren har samlat tusentals bilder om livet i kommunen och är en del i Biblioteket. Och så det tredje: Vallentuna Folkrörelsearkiv (VFA) som är en ideell förening.

Som en start på ett ABM-samarbete i Vallentuna träffades vi, kommunarkivaren Anna Kusar, föreståndaren för bildarkivet Isak Kullman och jag för att diskutera vad vi kunde göra tillsammans för att visa våra kulturskatter som finns i våra respektive arkiv. I vårt arkiv har vi en bok om "Inkomster och utgifter" från Kragsta gård under senare halvan av 1800-talet. Finns det några bilder i bildarkivet på gården eller personer med anknytning till den? Kanske en karta som visar var gården låg? Något protokoll i kommunarkivet från något kommunbeslut med anknytning till gården och dess omnejd?

I samband med nationaldagen (och EU-valet) skulle Biblioteket vara öppet och vi antog att det skulle vara mycket folk i farten i Bibliotekets foajé och där ville vi ha vår utställning. Där finns dessutom en dator som allmänheten kan

gå in på och titta på litet av varje, bl a titta in i både kommunarkivet och Vallentuna Folkrörelsearkiv och där se vilka föreningar som har sina handlingar förvarade hos oss. Dagarna före och under valdagen ville vi att den skulle visas och sedan skulle utställningen monteras ner.

Resultatet blev att vi visade vår kassabok från Kragsta gård där man kan se allt vad som köpts och sålts mellan den 14 mars 1865 och den 9 juni 1899. I Bildarkivet hittade vi bilder på gården och på de personer som en gång bodde på gården när kassaboken fördes, även en bild på en släktträff 1910.

En karta från omkring 1910 över området där Kragsta gård låg hittade vi hos Lantmäteriet. I kommunarkivet fanns bl a en protokollsbok från kommunalstämmor i Vallentuna socken 1906 - 1918. Där var en av de boende på gården i början av 1900-talet omnämnda. Det visade sig att David Sundin som ägde gården var utsedd till "brandrottemästare" för den delen av Vallentuna socken. David skulle alltså leda arbetet med att släcka bränder inom sitt område.

Vår utställning blev succé och den fick stå kvar ända fram till mid-sommar.

Slutsats: Eftersom olika handlingar finns förvarade i olika arkiv, och inte alltid är så lättillgängliga, behöver man samarbeta för att få en tydligare bild av det sammanhang som de olika objekten tillsammans förmedlar. Det var den bilden vi ville visa för Vallentunaborna på nationaldagen. Det lockar till ett fortsatt samarbete.

Nils-Bertil Nilsson

Ordförande i Vallentuna
Folkrörelsearkiv

Bilderna är tagna från Vallentuna bildarkiv.

Vallentuna Folkrörelsearkiv har som mål att få alla föreningar i Vallentuna skall förvara sina arkiv på ett säkert och värdat sätt (och naturligtvis registrerat i ASL) men även att allmänheten skall ha möjlighet att ta del av våra handlingar. Mest består vårt arkiv av föreningshandlingar varav den äld-

sta handlingen är från mitten av 1800-talet. Vi har även några personarkiv och gårdsarkiv. Bl a har vi en bok om "Inkomster och utgifter på Kragsta gård" under 1865-1899. I den kan man i detalj se vilka inkomster som gården hade (sält mjölk, kalv, ägg mm) och vilka utgifter som fanns (lön till

snickare och smed, köpt byrå, tyg, trädgårdsfröer, julsprit osv). Vi vill bevara vår nutid och dåtid åt framtiden genom att samla in och förvara dokument som ännu finns bevarade någonstans.

Gå gärna in på vår hemsida
www.foreningsarkiven.a.se/vfa

Föreningen för folkbildningsforskning

FSL har nyligen gått med som medlem i Föreningen för folkbildningsforskning och kommer förhoppningsvis att ha nytta av det. Föreningen med förkortningen Ffff är alltså inte Föreningen för flugighetens främjande som någon Povel Ramel-entusiast kanske tänker på.

Föreningen för folkbildningsforskning bildades 1992 på initiativ av Folkbildningsförbundet, som under många år bedrivit ett betydande arbete i arkiv- och dokumentationsfrågor. Jag har suttit med i föreningens styrelse sedan dess och kan blicka tillbaka på en både spännande och rolig verksamhet.

Föreningens mål och uppgift är att främja forskning om folkbildningens historia, dess nutida och framtida roller, som det står i stadgarna. Detta gör man bl a genom att stimulera kontakter mellan forskare och folkbildare, intressera planerande och bidragsgivande organ för forskning på folkbildningsområdet, informera om forskningsresultat och litteratur och verka för att relevant arkivmaterial tas tillvara och görs åtkomligt för forskning. Man bedriver även ett visst internationellt samarbete .

Föreningen ger ut medlemsbladet Forskning om folkbildning med 3 nummer per år och en

årsbok med många artiklar inom intresseområdet. Här återfinns även referat från de många seminarier och konferenser som föreningen initierar, oftast i samarbete med någon annan arrangör inom folkbildnings- eller forskningsfältet. Årsbok för folkbildning innehåller också statistik om verksamheterna inom studieförbund, folkhögskolor, bibliotek och folkrörelsearkiv, som ju alla utgör grenarna på folkbildningsträdet.

Medlem i föreningen kan man bli som organisation, institution, förening eller privatperson. Man kan anmäla sig som medlem på föreningens hemsida www.folkbildning.net/fb-forskning Där hittar du mer information om föreningen, t ex rapporter och skrifter som föreningen givit ut. En rad häften med serietiteln Att bevara för framtiden borde särskilt intressera FSL:s medlemmar och kan tankas ned från hemsidan. De ger kort handledning i Föreningsarkiv, Föreningshistoria, Muntligt berättande, Bildhantering och Personarkiv.

Karin Löfdahl

Ledamot i FSL:s styrelse och ordförande i Danderyds arkivförening

Ordna och Vårda
föreningsarkiven
ges ut av

Postadress

Stockholms Stadsarkiv
Box 22063, 104 22 Stockholm

Besöksadress

Kungsklippan 6
Tel. 08-508 283 42

Hemsida www.foreningsarkiven.a.se

E-post info@foreningsarkiven.a.se

Ansvarig utgivare

Kjell Nilsson

Redaktion

Göran Johansson, Kjell Nilsson,
Nils-Bertil Nilsson, Eva Wetterborg.

Foto Eva Wetterborg

Layout Hoch Original & Design

Manusstopp 1 november 2009